

**A Kurt Lewin Alapítvány
2006–2009. évre szóló
stratégiai terve**

1. Bevezetés

A Kurt Lewin Alapítvány stratégiai tervét az elmúlt tíz év munkájának tapasztalatai és a külvilág visszajelzései alapján készítettük el azzal a szándékkal, hogy partnereink, célcsoportjaink, támogatóink és nem utolsósorban mi magunk tisztán lássuk az elkövetkező három évben, mi a szervezet létezésének a célja, milyen társadalmat képzelünk el és mit tekintünk küldetésünknek.

Fontosnak tartjuk azt, hogy a folyton változó világban egy civil szervezet újra és újra szembesüljön önmagával és helyzetével, s rákényszerítse önmagát arra, hogy megfogalmazza, milyen kihívásokra kíván választ adni és milyenekre nem. Az alapítvány létrejötte óta eltelt években nagyon sokat változott Magyarország, a különböző társadalmi csoportok helyzete, megítélése és az emberek által fontosnak tartott értékek sorrendje. A legfontosabb változás, hogy hazánk csatlakozott az Európai Unióhoz, mely ugyan feltételezi egy, az európainak mondott értékeken alapuló, demokratikus társadalom meglétét, de nem garantálja azt. Megvizsgálva eddigi tevékenységünket és annak eredményeit, valamint kívülről rátekintve civil szervezetünkre, elmondhatjuk, hogy tevékenységünk – a tolerancia növelése, az aktív állampolgári részvételhez szükséges ismeretek, illetve készségek terjesztése – nem vált okafogyottá. Ezen túl pedig vállalható és teljesíthető küldetésünknek tekintjük hozzájárulni a demokratikus társadalom megerősödéséhez.

Munkánkat az elkövetkező évek során abban a reményben kívánjuk végezni, hogy szervezetünk tevékenységével és annak megismertetésével mi is hozzájárulunk a civil szféra és az állampolgári kezdeményezések elismertségének növekedéséhez. Célunk, hogy munkánk nyomán mindenki számára láthatóvá váljon a társadalom tudományos megismerésének értelme, s emelkedjen a társadalomtudományok presztízse.

2. Jövőképünk

Milyen Magyarországot képzelünk el?

Ahol

- a társadalmi élet kereteit a jog világa határozza meg
- a civil lét és aktivitás a megbecsültség szinonimája
- érték a társadalomról való árnyalt gondolkodás, az erről való higgadt és a tudomány érveit is felhasználó kommunikáció
- egyszerre érték az individuum és a közösség érdekeinek figyelembe vétele
- az aktív állampolgári részvétel lehetősége mind többek számára adott.

Összességében: a demokrácia jelen van a hétköznapi világban, s azt sokan tudatosan vállalt életmódjuknak tekintik.

Tevékenységünkkel olyan társadalmi változásokat kívánunk előidézni, melyek eredményeként az európai állampolgár életét

- nem az előítéletek
- nem az informális csatornák és a hatalmi pozíció kihasználása
- nem mások tudatlanságának és ebből eredő alávetettségének kihasználása

formálják.

Milyennek képzeljük el szervezetünket?

Olyan versenyképes civil szervezetnek, ahol

- mindenki érzi és tudatában van annak, hogy napi tevékenysége során a kitűzött célok elérését szolgálja
- a megfelelő színvonalú munkavégzéssel a munkatársak hozzájutnak a megélhetéshez szükséges anyagiakhoz
- rang dolgozni, s onnan továbblépve bárki büszkén tünteti fel önéletrajzában a Kurt Lewin Alapítványt
- lehetőség van a szakmai fejlődésre
- olyan munkahelyi légkör van, mely a nehézségek ellenére is vonzóvá teszi az ittlétet
- öröm önkéntes munkát végezni, mert a megbecsültség és a szakmai tapasztalatok mellett érezhető a társadalmi felelősségvállalás is.

Az szeretnénk, ha a Kurt Lewin Alapítvány tevékenységét nem csak partnereink, támogatóink és megbízóink, de versenytársaink is elismernék.

3. Küldetésünk

Kik vagyunk?

A Kurt Lewin Alapítvány független, közhasznú civil szervezet.

Miért létezőnk?

Partnereinkkel való szoros együttműködésben hozzá kívánunk járulni a demokratikus társadalom megerősödéséhez, azon belül is a tolerancia növeléséhez és a sztereotípiákon alapuló gondolkodás visszaszorításához.

Mit szolgálunk, szolgáltatunk?

A társadalmi párbeszéd kialakulását, a tolerancia növelését és az aktív állampolgári részvételhez szükséges ismeretek, illetve készségek terjesztését szolgáljuk – mindennek előtt a kritikus gondolkodás fejlesztésével.

4. Célunk

Mi az alapítványunk célja?

A Kurt Lewin Alapítvány célja

- növelni a társadalmi és állampolgári ismeretekhez való hozzájutás esélyét
- megelőzni a társadalmi együttélés során kialakuló csoportközi konfliktusok elmérgesedését
- növelni az állampolgárok társadalmi aktivitását.

Mi kimondottan *nem* célja szervezetünknek?

Alapítványunknak nem célja

- az eseti érdekképviselés
- bárki kipellengérezése
- pártpolitikai célokat szolgáló akciókban való részvétel.

5. Központi értékeink

Alapítványunk értékei

- a tolerancia
- a függetlenség
- a kritikai gondolkodás
- az önreflexió
- az innovativitás.

Ezen értékek nem csak szervezetünk sajátjai, sokat kívánunk tenni azért, hogy szűkebb-tágabb társadalmi környezetünkben is elterjedjenek.

6. Programjaink

A Kurt Lewin Alapítvány programjai az elmúlt tíz évben a média, az oktatás és a társadalomkutatás területén szolgálták céljaink elérését. Ezt nem megváltoztatva, ám régi és új programjaink között szorosabbra vonva és összehangoltabbá téve az együttműködést, a jövőben a következő területeken szeretnénk tevékenységünket kifejtteni:

„Demokrácia sáv”

Médiaprogramjainkkal – honlapjainkkal és rádióműsorainkkal, eseti kiadványainkkal – a kritikai gondolkodás elterjedését, a társadalomtudományos kutatások eredményeit is felhasználó, objektív tájékoztatással a tolerancia növekedését kívánjuk szolgálni – együttműködésben más civilekkel, önkénteseinkkel.

Oktatási tevékenységünk során – összefogva különböző civil szervezetekkel, profitorientált cégekkel, valamint az erre nyitott közoktatási intézményekkel – az aktív demokratikus részvételhez nélkülözhetetlen társadalmi és állampolgári ismereteket kívánjuk szélesebb körben elérhetővé tenni.

A Kurt Lewin Alapítvány **kutatásaival** – magyar és külföldi kutatóhelyekkel, felsőoktatási intézményekkel és partnereinkkel együttműködve – olyan tudást szeretne előállítani, mely egyaránt szolgálja a társadalmi működés bizonyos szegmenseinek megismerését és új megközelítésbe helyezését, valamint társadalompolitikai programok megtervezését és kivitelezését. Fontosnak tartjuk a társadalomtudományos szakma presztízsének növekedéséhez való hozzájárulást.

„Esélyegyenlőség sáv”

Média programjainkban szeretnénk felhívni a figyelmet a hátrányos helyzetű csoportok problémáira, s egyúttal arra sarkalni az emberek közösségeit, hogy aktív társadalmi részvételükkel vállaljanak szolidaritást.

Oktatási programjainkkal hozzá kívánunk járulni ahhoz, hogy – ismerethez és készséghez hozzájuttatva hátrányos helyzetű csoportokat, valamint a velük dolgozó szakembereket – segítsük a méltó társadalmi részvételt.

Kutatásainkban törekszünk arra, hogy minél szélesebb körben ismertté váljon a szociálisan, illetve ezzel összefüggésben egyéb társadalmi dimenziók mentén hátrányt szenvedő emberek helyzete, s annak társadalmi okai.

Ezen túl pedig oktatási programjaink során minden esetben felhasználjuk saját kutatási eredményeinket. Munkánkat, annak eredményeit igyekszünk a lehető legszélesebb körben ismertté tenni, ezzel is hozzájárulva a kutatói és pedagógiai szakmák elismertetéséhez.

7. Célcsoportjaink

Elsődleges célcsoportunk azon szakemberek, illetve szervezetekben-intézményekben tevékenykedők, akik **multiplikátor-hatással** rendelkeznek:

- pedagógusok, oktatók
- civil szervezetek munkatársai
- szociális munkások
- rendőrök.

Másodlagos célcsoportunk természetesen azon társadalmi csoportok, akik a fentiekben felsoroltak munkája által érintettek:

- diákok és szülők, illetve a felsőoktatásban tanulók
- hátrányos helyzetű emberek
- bizonyos bűncselekmények (potenciális) áldozatai és/vagy elkövetői.

8. Vezetői összefoglaló

Az alapítvány eddigi tevékenysége

A Kurt Lewin Alapítvány az elmúlt tíz év során a tolerancia fejlesztéséért, valamint a társadalmi és állampolgári ismeretek terjesztéséért dolgozott. Célját média-, oktatási és kutatási programjain keresztül kívánta megvalósítani.

Talán kevésbé kommunikáltuk, de értéknek tekintettük az innovativitást, illetve a magas minőségi színvonalra való törekvést. Kezdeményezéseink közül több nem csak Magyarországon, de a régióban, sőt, egész Európában is újszerűnek volt mondható. Így például az 1997-ben létrehozott RomaPage honlap¹ vagy az a 2000 és 2003 között lefolytatott országos szociológiai kutatássorozat, mely a jogérvényesülés és a demokrácia szemszögéből vizsgálta a közoktatás világát. E projekt keretében hoztuk létre *mentorprogramunkat* azon fiatal, hátrányos helyzetű egyetemisták számára, akik kutatásunk résztvevőiként szakmai jellegű munkalehetőséghez jutottak, s ezáltal megnövekedett esélyük a diplomaszerezés utáni sikeres munkaerő-piaci részvételre.

Az alapítvány e tízéves korszakát egy számunkra is szimbolikus, sikeres európai uniós tenderrel zártuk, melynek keretében a huszonöt tagállam által elkészített országjelentések alapján készítettünk átfogó összehasonlító tanulmányt a romák közoktatásbeli helyzetének feltárására.²

A tervezés megkezdésének indokai

Szervezetünk elérte a tízéves kort. Ez a tény önmagában nem lenne elegendő arra, hogy stratégiai tervezésbe kezdjünk, ugyanakkor az években kifejezhető korszakhatár lélektani ereje, továbbá számos munkatársunk életének és szakmai karrierjének fordulóponthoz érkezése arra sarkallt bennünket, hogy tervezetten és előre kijelölt keretek között reflektáljunk civil szervezetünk eddigi történetére, helyzetére, illetve lehetséges jövőjére.

A Kurt Lewin Alapítványt körülvevő világ jelentősen megváltozott mióta elkezdtünk működni: a legfontosabb – konkrét dátumhoz köthető – változás az ország Európai Unióhoz történő csatlakozása volt, mely egyszerre jelentette egyik küldetésünk teljesülését, s egyszerre annak felismerését, hogy a tagországi státusz elnyerése korántsem jelenti automatikusan azon társadalmi problémák orvoslását, melyekért alapítványunk is tevékenykedett.

Fontos, hogy a politikai rendszerváltás korszaka lezárult, s Magyarországon megszilárdult a demokratikus intézményrendszer. Ennek működése azonban korántsem vonja maga után a demokrácia megszilárdulását és mindennapivá válását. Felismertük, hogy a civil részvétel, a társadalmi egyensúlyok és fékek beépítése nélkül az intézményrendszer önmagában nem eredményez demokratikus társadalmat.

Az információs (tudásalapú) társadalom beköszöntött: az oktatás az érdeklődés homlokterébe került, annak egyenlő esélyekkel való elérhetősége mellett a minőség kérdése is minduntalan felmerül. A csoportközi előítéletek csökkentése, a társadalmi méretű tolerancia fejlesztése – kutatási eredményeinkre alapozva – korántsem elválaszthatatlan része az iskolák mindennapi gyakorlatának. Az oktatást-nevelést végző intézmények ugyan mind több és több tartalmat adnak át, ám az oktatás és nevelés

¹ www.romapage.hu

² Comparative analysis on Roma, Sinti, Gypsies and Travellers in public education (2005) a European Monitoring Centre on Racism and Xenophobia számára (EUMC)

módja sok esetben szándékolatlan, nem alkalmas a demokratikus állampolgári szocializációra. Úgy gondoljuk, hozzá kell járulnunk ahhoz, hogy ez változzék.

Szükségesnek láttuk programjaink összehangolását, a közöttük való együttműködés megerősítését. Civil szervezetünk helyzetének értékelésekor be kellett látnunk, hogy kutatásaink, oktatási és médiaprogramjaink megfelelő összekapcsolása olyan többletminőséget eredményezhet, mely jó gyakorlatként más szervezetek munkáját is segítheti.

9. Melléklet

A stratégiai tervezés menetéről, az eljárás összefoglalása

A tervezés megkezdése előtt konszenzusra jutottak a résztvevők, hogy *szükség van* egy több évre szóló, az alapítvány jövőképét, küldetését, hosszabb távú programjait is expliciten magába foglaló terv megírására. A tervezést az alapítvány kilenc munkatársa végezte el: a kuratórium elnöke, az alapítvány operatív koordinátora, a különböző programok vezetői, néhány olyan munkatárs, aki régebb óta dolgozik az alapítványnál, valamint egy önkéntes.

Az első tervezési szakasz elején (2005. július 15.) megegyeztünk a tervezési munka hozzávetőleges menetéről, kijelöltük a tervezési időszak végét, s eldöntöttük, hogy erre az időpontra (a naptári év legvége) elkészítjük a stratégiai tervet. Ez volt az egyetlen dolog, mely kikötésre került, ezen felül hagytuk, hogy a beszélgetések iránya szabadon változzék, mód legyen a parttalan ötletelésre, problémamegfogalmazásra, vitára.

A második tervezési szakaszban már arra koncentráltunk, hogy sikerüljön szavakba öntenünk azon értékeket, melyek mentén alapítványunk tevékenységét elképzeljük. E téren gyorsan megmutatkozott a konszenzus. Ugyanakkor a jövőkép és a küldetés megfogalmazása során nagyon sok vita alakult ki, többször fordultunk vissza egészen az alapokhoz, s vállaltuk, hogy akár az alapítvány létjogosultságát is megkérdőjelezzük. Egyetlen dologra ügyeltünk, hogy ezekben a kérdésekben *konszenzuson alapuló* döntést hozunk. A szervezet létezésének értelméről szóló vita körülbelül két hónapig tartott, s ezek után kezdtük meg a helyzetértékelést. Ez a munkafázis október közepétől november legvégéig tartott, s egy koncentrált kétnapos vidéki megbeszéléssel, összeggésszel zárult. A helyzetértékelő munka során

- számba vettük alapítványunk eddigi programjait és stratégiáit
- térképet készítettünk arról, hogy mely településeken végeztük kutatómunkánkat
- strukturált interjúkat készítettünk az alapítvány legfontosabb partnereivel és partnerszervezeteinek munkatársaival, kuratóriumával
- kérdőíveket töltöttünk ki a különböző programokkal kapcsolatban, illetve az alapítvány egészére vonatkozóan a régebbi munkatársakkal és jelenlegi önkéntesekkel
- megkíséreltük feltérképezni azt a környezetet, melyben a Kurt Lewin Alapítvány a tevékenységét végzi
- igyekeztünk objektív összehasonlítást készíteni a versenytársak miénkhez hasonló programjaival
- számvetést csináltunk a különböző programok finanszírozásáról.

A helyzetértékelést követően alakult ki a stratégiai terv első változata, melyet mindannyian újra átolvastunk, s addig zajlott róla a vita, ameddig munkacsoportunk konszenzusra jutott a tartalommal illetően. A tervezés 2005. december 20-án zárult le. A stratégiai tervet e napon fogadta el a Kuratórium.

A tervezésben résztvevők: Gelsei Gergő, Hardi János, Héra Gábor, Karmazsin Eszter, Kiss Veronika, Ligeti György, Oravec Ágnes, Paulik Mónika, Rác Attila.